

Mottagare
Regionstyrelsen

Delrapportering om framtida användning av Solbergabadet

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen mottar delrapport från pågående förstudie.
- Regionstyrelseförvaltningen får i uppdrag att fortsätta förstudien om framtida användning av Solbergabadet utifrån kulturens behov.
- Regionstyrelseförvaltning får i uppdrag att i samverkan med utbildnings- och arbetslivsförvaltningen att genomlys Fenix ungekulturhus verksamhet och vad som kan ingå i ett framtida ungekulturhus i nuvarande Solbergabadet.
- Återrapportering till Budgetberedningen våren 2024.

Sammanfattning

I april 2022 fick regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram en förstudie inklusive kostnadsberäkningar för att rusta nuvarande Solbergabadet enligt kulturens behov. Avstämning av förstudiens resultat blev planerad till budgetberedningen våren 2023. Kultur- och fritidsavdelningen och teknikförvaltningen bildade en projektgrupp och teknikförvaltningen har avropat och upphandlat konsulter inom konstruktion, VVS, brand och arkitektur inkl. stöd kring frågor om scenteknik och tillgänglighet. I förstudiedirektivet har projektgruppen följt specifikationer efter de behov som identifierats från det fria kulturlivet samt de regionala musik- och scenkonstinstitutionerna för hur ett kulturhus tillika en gästspelscen kan vara utformad.

I utgångspunkt för lokalens befintliga förutsättningar har projektgruppen tillsammans med upphandlade konsulter utrett möjligheten att uppnå en rad funktioner för ett kulturhus, där "Blå scen" (en mellanstor scen) efter Riksteaterns klassificering varit utgångspunkten. Förstudien har kommit fram till att denna typ av ombyggnation ej är lämplig i Solbergabadet utifrån dess befintliga storlek. Projektgruppen har därför pausat förstudien sedan början av våren 2023, då projektgruppen ansåg att uppdraget behöver revideras för att komma vidare.

Under förstudien har projektgruppen kommit fram till att efterfrågan av ett kulturhus för professionella aktörer och amatörer med en mindre gästspelscen och mötesplats för kultur och möten är så pass stor på Gotland att det finns anledning att utreda vidare om Solbergabadet går att bygga om till en mindre

scen med tillhörande ytor för aktiviteter, möten och repetition samt kulturproduktion. Under arbetet har efterfrågan av en plats för ungdans identifierats tillsammans med ungdomsavdelningen. Solbergabadet skulle kunna bli en nod för möten mellan dessa målgrupper och verksamheter.

Med utgångspunkt från förstudiens resultat föreslår regionstyrelseförvaltningen att förstudiefasen förlängs med ett år och att samarbete inleds med ungdomsavdelningen för att utreda hur Solbergabadet kan bli en tydlig plats för ungdans och professionell kulturverksamhet. Utifrån ungdomsavdelningens nuvarande verksamhet och utveckling bör genomlysning ske av vilka delar som kan vara aktuella att inkorporera i ett framtida ungdanshus. Dialog ska även fortsätta med relevanta aktörer ur professionella kulturlivet. Rapportering av förstudiens resultat och vad ett framtida ungdanshus kan komma att innebära för verksamhet sker till Regionstyrelsen i samband med budgetberedningen våren 2024.

Ärendebeskrivning

I och med beslutet att gå vidare med att bygga ett nytt badhus i Visby, initierades frågan kring vad det befintliga Solbergabadet ska användas till i framtiden efter att badet flyttat in till sina nya lokaler. Uppdraget gick till regionstyrelseförvaltningen våren 2022 (RS 2022/77), som efter dialog med regionens förvaltningar identifierade att gå vidare med kulturens behov av ett nytt kulturhus. I uppdraget ingick att ta fram kostnadsberäkningar och skisser för hur lokalerna skulle kunna anpassas utifrån kulturens behov. Kultur- och fritidsavdelningen bildade under hösten 2022 en projektgrupp tillsammans med teknikförvaltningen. Kultur- och fritidsavdelningen har därtill fört dialog med intressenter för ett framtida kulturhus i Visby.

Förstudien utgick från identifierade behov gällande verksamhetsanpassning och ombyggnation av Solbergabadet till ett kulturhus.

Önskemål under utredningen har varit:

- Blå scen – mellanstor enl Riksteaterns riktlinjer.
- Publikantal ca 300 sittande, 600 stående.
- Dansrepetitionslokal och ett par mindre repetitionssalar för scenkonst/musik-utövare.
- Caféverksamhet, foajé och en mindre caféscen.
- Möjlighet till att kunna ha parallella aktiviteter i huset samtidigt utan att det medför störning eller logistiska problem.

De exakta behoven finns specificerade i förstudiedirektivet (bilaga 1).

Under förstudien har projektgruppen hittills kommit fram till följande:

Utmaningar

- Förstudiedirektivet ställer för höga krav i förhållande till Solbergabadets befintliga storlek.

- Inlastning i anslutning till scen är ej möjligt p.g.a. körning med lastbil till kaj, som kräver stor ombyggnation och ingrepp i Solbergabadets fasad. Framkomlighet bedöms vara svår p.g.a. intilliggande parkeringsplatser och skola.
- Det beräknas vara lika dyrt att bygga om Solbergabadet till en "Blå scen" som att bygga ett helt nytt hus efter samma krav, enl. teknikförvaltningens bedömning. Resultatet i Solbergabadet skulle dock medföra begränsningar, kompromisser samt logistiska problem.
- Husets interiöra karaktär riskerar att inte tas tillvara vid ombyggnation som en "Blå scen" kräver.
- Akustik, ventilation, sidoutrymmen och utrymningsplan uppfylls inte eller får inte plats i den befintliga byggnaden efter de specifikationer på antal personer som ska kunna befinna sig i lokalen samtidigt.

Möjligheter

- Det går att se över förstudiedirektivet för att justera förutsättningarna, efter samråd med intressenterna för ett kulturhus.
- Det är möjligt att bygga en mindre scen än "Blå scen" som fortfarande skulle vara av intresse för intressenterna.
- Det finns efterfrågan av en satsning på ungekultur som skulle rymmas i ett hus vars storlek Solbergabadet erbjuder.
- Danskonsten på Gotland som lider brist på verksamhetsanpassade repetitionslokaler och scen, skulle kunna prioriteras och rymmas i lokalerna.

På grund av att förstudien kom fram till dessa slutsatser, har inga omfattande kostnadsberäkningar tagits fram i detta skede som handlar om vad det skulle innebära att rusta nuvarande Solbergabadet enligt kulturens behov. Det finns däremot framtagna skisser och uträkningar som hör till slutsatserna ovan som är framtagna av teknikförvaltningen i samarbete med upphandlade konsulter inom konstruktion, VVS, brand och arkitektur inkl. stöd kring frågor om scenteknik och tillgänglighet. Förstudien är sedan februari 2023 pausad.

Under förstudien har projektgruppen kommit fram till att efterfrågan av ett kulturhus med en mindre gästspelscen och mötesplats för kultur och möten är så pass stor på Gotland att det finns anledning att utreda vidare om Solbergabadet går att bygga om till en mindre scen med tillhörande ytor för aktiviteter, möten och repetition samt kulturproduktion. Under arbetet har efterfrågan av en plats för ungekultur identifierats tillsammans med ungdomsavdelningen.

Under arbetet med förstudien av framtida användning av Solbergabadet som kulturhus har projektgruppen bestående av representanter från kultur- och fritidsavdelningen och teknikförvaltningen identifierat en tydligare intressent genom samtal med ungdomsavdelningen och verksamheten Fenix ungekulturhus. Fenix riktar sig till en målgrupp mellan 13-25 år och huserar i

dag i lokaler vars fastighet inte ägs av regionen och med ett avtal som är på fyra år i taget i området Gråbo i Visby. Fenix ungekulturhus verksamhet utvecklas kontinuerligt och förvaltningen ser en möjlighet ihop med ungdomsavdelningen att genomlysna verksamheten och se vilka delar som är möjliga att låta uppstå i ett framtida ungekulturhus i Solbergabadet. Förvaltningen ser det som en stor möjlighet att skapa en mötesplats för olika intressenter för unga, unga vuxna i Solbergabadet där mötesplatsen kommer närmare de områden där unga vistas, centralt belägen i Visby.

De regionala kulturinstitutionerna, såsom Gotlandsmusiken och Länsteatern på Gotland, har i uppdrag att nå unga vuxna, men vittnar om att det är en målgrupp som är svår att nå. Solbergabadet som kulturhus för unga och professionella kulturaktörer skulle möjliggöra för den typen av utbud, aktiviteter och utbyten som behövs för att uppnå mål i relation till den målgruppen, uppsatta i den gällande kulturplanen för Region Gotland.

I förhållande till utmaningarna kring att få till en ändamålsenlig ”Blå scen” menar Länsteatern och Gotlandsmusiken att värdet för dem som institutioner då är större om de kan få tillgång till en större scen i framtiden. Länsteaterns scenstorlek är i dag i princip lika stor som en ”Blå scen”. Behovet av en stor scen är angeläget och kvarstår att lösa för dessa verksamheter. Parallellt kan de trots detta stora behov fortsatt se möjligheter med att få tillgång till en mindre scen i Visby, för genomförandet av exempelvis skolföreställningar.

Solbergabadet som kulturhus skulle även kunna användas av kulturarrangörsföreningar och som plats för visning av skolföreställningar och skapande skola-aktiviteter inom ramen för kulturgarantin, som möjliggörs av Region Gotland.

I arbetet med att förlägga skolföreställningar finns fortsatt ett återkommande problem i framförallt Visby att hitta lokaler som inte konkurrerar med fritidsområdets behov av detsamma. I dag bokar Region Gotlands kultursamordnare upp idrottsanläggningar för visning av skolföreställningar, i den mån det är möjligt men det är sällan optimalt.

Med anledning av detta finns det nu möjlighet att fortsätta arbetet att utreda Solbergabadet för ombyggnation till kulturhus och genom ett uppdaterat uppdrag kan en ny projektgrupp ta vid som består av representanter från regionstyrelseförvaltningen och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen tillsammans med personal från teknikförvaltningen. Tillsammans kan de utreda hur ungekulturell verksamhet från Fenix ungekulturhus kan genomlysas och utvecklas i den framtida användningen av Solbergabadet. Förstudiefasen blir således förlängd med ett år och samarbete inleds med ungdomsavdelningen. Grunduppdraget blir att utreda hur Solbergabadet kan bli en tydlig plats för ungekultur och mötet mellan unga utövare och professionella kulturskapare och kulturverksamheter. Återrapportering av förstudiens resultat sker till Regionstyrelsen i samband med budgetberedningen våren 2024.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att tillgången till kultur är särskilt angelägen för barn, ungdomar och unga vuxna efter målskrivningar i nu gällande kulturplan och RUS prioriteringar för kulturområdet. Kulturutbudet på Gotland är rikt för barn, för vuxna och äldre, men delaktigheten behöver breddas och för gruppen ungdomar och unga vuxna behöver tillgången till kultur och möjligheterna till eget skapande förbättras. Solbergabadet skulle kunna bli en tydlig resurs för ungekultur centralt i Visby, med närliggande busstation och med närhet till Östercentrum och olika skolor, exempelvis Solbergaskolan som närmsta granne.

Det professionella kulturlivet behöver en arena för att skapa möten med unga och unga vuxna; utövare, arrangörer såväl som publik. Det bidrar till återväxt, förnyring, delaktighet och stimulans av kulturlivet på Gotland.

En mötesplats för professionella kulturlivet och unga vuxna skulle stärka stödet till innovation, förnyelse och kulturutveckling. Det skulle förstärka infrastrukturen för det professionella skapandet, stärka de gotländska kulturskaparna och institutionerna samt öka möjligheter till utbildning och kompetensutveckling.

Utöver det identifierade behovet att stärka utbudet för ungekultur på Gotland, bör kulturområdets behov av verksamhetsanpassade lokaler och scener tas i beaktning för att ett framtida kulturhus ska kunna husera flera verksamheter och aktiviteter. Exempelvis finns det ett fortsatt behov för dans, där området vittnar om att de har svårt att få tillgång till anpassande lokaler och hålla igång sin verksamhet på grund av brist på lokaler. Här skulle en framtida användning av Solbergabadet kunna vara en nyckel till att förbättra infrastrukturen för dansområdet.

Enligt målen för den gällande kulturgarantin finns en överenskommelse sedan 2020, som säger att alla elever skall under varje stadium ha fått tillgång till minst fyra olika upplevelser med professionella kulturutövare. En framtida användning av Solbergabadet som kulturhus skulle skapa större ändamålsenlighet för insatser som dessa.

Regionstyrelseförvaltningen

Torsten Flemming
tf Regiondirektör